

DOCUMENT POSICIONAMENT- PROPOSTA DEL COMT DAVANT LA SITUACIÓ DELS METGES AMB FORMACIÓ EXTRACOMUNITÀRIA

I.- Antecedents i breu anàlisi de l'enquesta realitzada.-

Amb data de 13 de desembre de 2023 té entrada al registre del COMT un escrit de la Secció de Metges amb Formació Extracomunitària, adreçat a la Junta de Govern de la Corporació, on es trasllada la inquietud i preocupació d'aquest col·lectiu de professionals en relació a la lentitud en els procediments d'homologació dels títols de metge especialista expedits a països extracomunitaris i les dificultats administratives per a aconseguir-ho.

Les dades publicades pel Ministerio de Sanidad posen de manifest que aproximadament el nombre de sol·licituds d'homologació d'aquests títols presentades a tot l'Estat han estat 4.400 en els últims darrers 7 anys, i que durant aquests 7 anys analitzats s'han homologat al voltant d'uns 550 títols, es a dir, un percentatge del 12,5% del les sol·licituds són les que arriben a reeixir.

El procediment administratiu per a l'homologació dels títols de metge especialista es centra en dos qüestions per a la seva avaluació, per un costat la consideració de l'equivalència de la durada de la formació acreditada pel metge d'acord amb la durada exigible per la UE, en el que s'anomena Informe de Comprovació Prèvia, i en segon lloc i només un cop superat aquest, s'avalua l'equivalència de continguts entre els programes amb l'emissió d'un informe del Comitè d'Avaluació.

EL COMT, juntament amb la Secció de Metges Extracomunitaris, han dut a terme durant aquest temps una enquesta amb uns resultats que posen de manifest que vora un 75% dels metges amb formació extracomunitària col·legiats al COMT tenen títol d'especialista expedit al país d'origen, si bé des del Ministerio només han estat homologats aproximadament un 21,7%.

Per altra banda, cal assenyalar que un nombre molt important d'aquests metges amb especialitat no homologada manifesten estar exercint en l'àmbit de la seva especialitat (molts d'ells amb contractes temporals renovables) en el sector de la sanitat pública, tant en ICS com SISCAT.

Cal fer menció al document facilitat per la Secció de Metges amb Formació Extracomunitària del COMT, consistent en unes "Propostes per a la captació i retenció professionals a la regió sanitària Terres de l'Ebre", elaborat per la pròpia Regió Sanitària de Terres de l'Ebre del CatSalut, on en el seu punt 4, relatiu a les "Contractacions", precisament fa menció a la situació especial en la que es troba aquest territori realitzant les següents propostes concretes:

- *“Facilitats per la contractació de metges extracomunitaris (permís de treball i homologacions de títol d’especialista). Avaluar la capacitat professional de l’especialitat en centres de tercer nivell com a mesura temporal per aconseguir la seva incorporació immediata. Revisar el procés d’homologació.*
- *Contractació de metges estrangers en origen (com es va fer fa uns 10 anys)*
- *Facilitar la contractació de MIR estrangers quan acaben la residència (els formen perquè després marxin del nostre país?, fem una inversió en formació i després no podem treure cap rendiment). Per exemple, obligatorietat d’un mínim de 2 anys de treball després d’acabar l’especialitat en un centre ICS o SISCAT.*
- *Implementar un procés d’habilitació perquè tots aquells especialistes que han treballat a la xarxa concertada/pública i que no van obtenir l’homologació del títol de la seva especialitat quedin acreditats. (Fa 10-15 anys es van anar a buscar professionals a l’estranger i, en alguns casos, van estar bastants anys treballant per al sistema públic; després, en determinades situacions se’ls va denegar l’homologació del títol i se’ls va haver de rescindir el contracte de manera que es van perdre especialistes, alguns d’ells molt vàlids).*

Convé també tenir en compte que en el seu dia, amb data 22 de febrer de 2023, la Junta de Govern del COMT va aprovar per sessió ordinària remetre comunicació al Ministerio de Sanidad en la que s’expressava la seva preocupació davant la situació d’aquest col·lectiu de metges i precisament la lentitud en els expedients administratius per a l’acreditació dels títols d’especialista provinents dels estats no membres de la UE, amb la petició de la necessitat d’introduir nous mecanismes més àgils i de millora de la regulació d’aquesta qüestió en el Real Decreto 459/2010, de 16 d’abril de 2010, fent menció a la voluntat d’establir un criteri més just i equitatiu a les circumstàncies que actualment es venen produint amb l’informe previ que exigeix l’art.8 en relació a l’art. 6.1 del Real Decret, així com elevant la proposta de la pròpia Secció de que es publiquin els criteri, interpretacions i elements objectius de valoració que es segueixen a la Comissió d’Avaluació ministerial.

Aquesta comunicació va rebre resposta per part del Ministerio, mitjançant la Directora General de Ordenación de las Profesiones, amb data 27 d’octubre de 2023, en la que es posava en valor l’esforç que des del Ministeri es venia realitzant en l’agilització dels procediments tot i reconeixent la complexitat d’aquesta qüestió, fen esment a que les peticions que en endavant es poguessin fer per part del COMT es vehiclessin mitjançant la OMC.

II.- Publicació de les recomanacions de la Comissió Europea.-

En aquest context, recentment, la Comissió Europea va publicar al Diari Oficial de la Unió Europea la Recomanació (UE) 2023/2611, de 15 de novembre de 2023, relativa al reconeixement de les qualificacions dels nacionals de tercers països.

Aquestes recomanacions europees van dirigits, principalment, a posar l'accent en la necessitat de facilitar la integració en el mercat laboral dels professionals amb qualificacions obtingudes en tercers països, mitjançant l'acceleració dels processos i la simplificació dels procediments, amb la finalitat de que el mercat de treball de la UE resulti més atractiu.

III.- Informe de l'assessoria jurídica del COMT

En relació amb aquesta qüestió, i d'acord amb la petició de la Secció de Metges en formació extracomunitària del COMT, amb data 18 de desembre de 2023 l'assessoria jurídica del COMT emet un informe jurídic en relació a la recomanació de la Comissió Europea als estats membres en relació al reconeixement de les qualificacions dels nacionals de tercers països, que literalment diu així:

"INFORME DE L'ASSESSORIA JURÍDICA DEL COL·LEGI OFICIAL DE METGES DE TARRAGONA EN RELACIÓ A LA RECOMANACIÓ DE LA COMISSIÓ EUROPEA ALS ESTATS MEMBRES, EN RELACIÓ AL RECONeixEMENT DE LES CUALIFICACIONS DELS NACIONALS DE TERCERS PAÍsos.

Amb data 13 de desembre de 2023 té entrada amb núm. 20230000304 al Registre del COMT una petició de la Secció de Metges de Formació Extracomunitària del COMT, anomenada com a "Memorandum", en la que es sol·licita que per part dels Serveis Jurídics de la Corporació es sotmeti a anàlisi la recent publicació al DOUE de la Recomanació (UE) 2023/2611, de 15 de novembre de 2023 relativa al reconeixement de les qualificacions dels nacionals de tercers països, i es procedeixi a emetre un informe en relació amb el mateix i la possibilitat de com poder desenvolupar les recomanacions de la UE.

Antecedents

La Comissió Europea ha publicat la Recomanació (UE) 2023/2611, de 15 de novembre de 2023, relativa al reconeixement de les qualificacions dels nacionals de tercers països en la que efectua un seguit de orientacions destinades a simplificar i accelerar el reconeixement de les capacitats i qualificacions de nacionals de tercers països que fan els Estats membres, amb la finalitat de que el mercat de treball de la UE resulti més atractiu, que es faciliti la integració d'aquests professionals en el mercat laboral, en consonància amb les necessitats de la economia i societat de la Unió. <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=DOUE-L-2023-81667>

Les recomanacions de la UE no son vinculants, ni estableixen obligacions legals als seus destinataris, tot i que permeten a la Comissió donar a conèixer el seu parer i punts de vista i suggerir una línia d'actuació als Estats membres que, en aquest cas, han estat fonamentades en les mancances de personal qualificat que s'han posat de manifest en el mercat de treball de la Unió, com a conseqüència –entre d'altres factors- de la evolució demogràfica i la necessitat d'atracció de talent per a competir en condicions d'igualtat amb altres pols d'atracció de les persones qualificades arreu del món.

Les professions sanitàries i –entre elles- la medicina, es posen en el focus de les recomanacions que la Comissió europea fa als Estats membres, tant per a la atracció del flux migratori de nacionals de tercers països, com per a aprofitar i fer ple ús de les capacitats i qualificacions d'aquells nacionals de tercers països que, tot i estar en els mercats laborals europeus, no desenvolupen la tasca per la que tenen capacitats, educació i formació.

El document apel·la directament a la reducció sistemàtica dels obstacles que impedeixen o limiten el reconeixement de les capacitats i qualificacions i que afecten directament a la capacitat de migrar legalment, a obtenir un lloc de feina que d'acord amb les capacitats i experiència del professional i a integrar-se amb èxit en el mercat laboral i advoca per sistemes en els que el reconeixement tingui en compte les capacitats i experiència, i no només les qualificacions.

La Recomanació proposa un seguit de mesures, algunes de les quals recollim a continuació:

- En quant als sistemes de reconeixement de capacitat i qualificacions:

Els Estats membres han d'invertir en els recursos econòmics i humans de les autoritats competents que permetin fer front a la demanda i a simplificar i accelerar els procediments.

Les autoritats competents han de garantir la formació dels recursos humans de les autoritats competents.

Les autoritats nacionals han d'obtenir informació fiable dels sistemes de formació i accés a les professions regulades en tercers països.

Les autoritats nacionals han de promoure la cooperació i diàleg amb interlocutors socials, societat civil, empleadors etc... per a fer front als obstacles de contractació per causa del reconeixement de les capacitats i qualificacions.

Les autoritats nacionals han de promoure la cooperació i diàleg amb les autoritats dels tercers Estats en el marc de convenis, acords comercials o acords de reconeixement mutu, als efectes de simplificar i accelerar el reconeixement de capacitats i qualificacions.

Els Estats membres han d'oferir als nacionals de tercers Estats la informació i recolzament necessari en matèria de reconeixement de capacitats i qualificacions i l'accés a tràmits en línia, amb terminis de resposta àgils

Els procediments han de reduir al mínim la càrrega administrativa per als sol·licitants, tot fent ús de les eines de traducció automàtica i amb la creació d'espais de confiança per a la verificació de l'autenticitat de les qualificacions de tercers països.

- En quant al reconeixement de les qualificacions professionals:

Els Estats membres han de facilitar el reconeixement de les qualificacions professionals i simplificar els procediments, tot aproximant-los en tant sigui possible, als procediments que estableix la Directiva 2005/36/CE per als nacionals i títols de la UE.

Els coneixements lingüístics exigibles per a l'exercici de les professions regulades no ha d'excedir d'allò necessari i proporcionat.

Els procediments de reconeixement i les autoritzacions d'accés a una professió regulada s'han de resoldre el més ràpidament possible, amb una durada que no ha de superar els dos mesos en general, ni les quatre setmanes en les professions regulades prioritàries.

Les autoritats competents han de detectar les diferències substancials en matèria de formació amb els tercers països pertinents i crear cursos pont a mida per als seus nacionals.

En les professions regulades prioritàries, les autoritats competents han d'explorar mecanismes per a incorporar a la pràctica professional als nacionals de tercers països-mentre està pendent la resolució de la sol·licitud de reconeixement- a través de la creació de llocs de treball temporal supervisats de manera organitzada, amb formació i avaluació i amb la possibilitat d'accés a nivells assistencials que permetin avançar cap al ple accés un cop hi hagi la decisió de reconeixement positiva.

Els processos d'homologació dels títols extracomunitaris que donen accés a la professió de metge i els processos d'homologació dels títols de metge especialista extracomunitaris pateixen seriosos retards i dificultats en la seva tramitació, alhora que la demanda de metges especialistes supera en molt a la oferta disponible, de manera que l'adopció –encara que fos temporal- d'algunes de les mesures que es proposen podria ajudar a pal·liar el dèficit de metges especialistes.

Fonaments de dret

- *Recomanació (UE) 2023/2611, de 15 de novembre de 2023, relativa al reconeixement de les qualificacions dels nacionals de tercers països.*
- *Ley 2/1974, de 13 de febrero, sobre Colegios Profesionales.*
- *Art. 5 de la Llei 7/2006, de 31 de maig, de l'exercici de professions titulades i dels col·legis professionals*
- *Art. 5 i 7 dels Estatuts del Col·legi Oficial de Metges de Tarragona de 11 de novembre de 2011 encara en vigor, pendents de la publicació i entrada en vigor dels nous estatuts aprovats per la Corporació.*
- *Art. 5 i 7 dels nous Estatuts del Col·legi Oficial de Metges de Tarragona, aprovats per la Corporació i pendents de la publicació i entrada en vigor.*

Conclusions:

- *En primer lloc cal recordar que el contingut i abast del que assenyala la Comissió Europea en la seva Recomanació (UE) 2023/2611, de 15 de novembre de 2023, no és vinculant ni suposa una obligació legal, si bé estableix un important suggeriment en la línia d'actuació de la Unió Europea.*
- *El contingut d'aquest document va en concordança amb el que disposa l'art. 5 de la Llei 7/2006, de 31 de maig, de l'exercici de professions titulades i dels col·legis professionals, especialment amb el número 2 de l'article:*

Article 5 Accés a l'exercici.-

- 1. Per a accedir a l'exercici d'una professió titulada cal tenir el títol acadèmic corresponent i complir, si escau, la resta de condicions habilitants establertes legalment.*
 - 2. S'han de respectar en tots els casos les condicions de reconeixement professional de títols i d'equivalència de **condicions fixades per la normativa comunitària**.*
 - 3. L'accés a l'exercici professional pot quedar condicionat, si així ho estableix una llei i en els termes que aquesta disposi, a una formació pràctica prèvia o a l'obtenció d'una acreditació d'aptitud, amb la participació dels col·legis professionals i de les universitats.*
- Les recomanacions publicades a la vegada troben el seu encaix en les finalitats que preveu l'actual art. 5 dels Estatuts del Col·legi Oficial de Metges de Tarragona encara en vigor, de igual manera que en el mateix article dels nous estatuts aprovats per la Corporació i de propera publicació.*
 - En relació a la sol·licitud de la Secció sobre la possibilitat de que el COMT pugui implementar i desenvolupar aquestes recomanacions, cal dir que els Col·legis Professionals no tenen competència normativa en aquest àmbit, si bé en el marc de les seves funcions i finalitats, l'article 7 dels Estatuts estableix aquelles institucions amb les que el Col·legi s'ha de relacionar, per tal de dur a terme aquelles gestions i tràmits pertinents per comunicar els posicionaments i circumstàncies que els seus òrgans col·legiats estimin convenient i que afectin al contingut de la professió.*
 - La possibilitat del COMT per poder implementar i desenvolupar aquestes recomanacions queden limitades a les funcions que la Llei i els seus estatuts estableixen, corresponent, si s'escau, elevar les oportunes peticions i posicionaments al Consell de Col·legis de Metges de Catalunya i Consejo General de Colegios Oficiales de Médicos als efectes oportuns."*

IV. Valoracions finals

És evident que existeix un important retard, i diferents dificultats, en els processos d'homologació dels títols extracomunitaris que donen accés a la professió de metge i els processos d'homologació dels títols de metge especialista extracomunitaris.

Per altra banda la demanda de metges especialistes supera en molt a la oferta disponible, especialment en determinats centres hospitalaris de zones del nostre territori a les Terres de l'Ebre, el que fa necessari de manera urgent l'adopció d'algunes de les mesures que podrien ajudar a pal·liar el dèficit de metges especialistes.

Amb la recent publicació de les Recomanacions de la Comissió Europea, i per tant, l'important suggeriment en la línia d'actuació de la Unió Europea sobre aquesta qüestió, s'obre la porta a que des del COMT, en el marc de les seves competències, es consideri dur a terme aquelles accions adreçades a visibilitzar aquesta realitat, i a donar a conèixer les dificultats en que molts metges col·legiats es troben, i com afecta aquesta circumstància al nostre sistema sanitari, a fi i efecte d'emplaçar a l'administració a agilitzar la resolució dels expedients.

Cal per tant, tot i les limitacions existents en quan a les competències i capacitats de la Corporació, treballar conjuntament amb la Secció de Metges de formació extracomunitària per tal de donar visualització a aquesta realitat, i elevar les oportunes peticions i posicionaments al Consell de Col·legis de Metges de Catalunya i Consejo General de Colegios Oficiales de Médicos als efectes oportuns, incidint en amb les disfuncions i problemàtiques que aquesta situació genera en el sistema sanitari i en els centres i proveïdors sanitaris del territori, de tal manera que es precís que, per part dels organismes i institucions pertinents, es destinin les dotacions pressupostàries i els recursos humans idonis adreçats a l'agilització i normalització dels processos d'homologació, garantint la qualitat i la major transparència dels mateixos i la resolució dins d'un termini raonable i no lesiu pel professional, tot això amb l'aplicació de les modificacions i reformes normatives procedents amb la introducció d'uns sistemes de supervisió, formació i avaluació garants d'una pràctica professional de qualitat.